

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 265/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s., Drieňová 24, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Pallom, Advokátska kancelária Pacalaj, Palla a partneri, s. r. o., Námestie SNP 3, Trnava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s., odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.,

Drieňová 24, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 32 Cb 65/2002 v procesnom postavení žalovanej vo 4. rade, v ktorom sa spoločnosť LATOUR, spol. s r. o., Ľubinská 18, Bratislava (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala určenia účinnosti právneho úkonu a zaplata sumy 3 995 540,37 Sk (132 627,64 €) s príslušenstvom proti žalovaným: 1. spoločnosti ERSTA, s. r. o. Košice, Barčianska 68, Košice (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), 2. spoločnosti Železnice Slovenskej republiky Bratislava, Klemensova 8, Bratislava (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), 3. spoločnosti Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., Rožňavská 1, Bratislava (ďalej len „žalovaná v 3. rade“), a 4. sťažovateľke. Žalobkyňa svoj návrh odôvodnila tým, že medzi obchodnou spoločnosťou METON, spol. s r. o. (ďalej len „pôvodná žalobkyňa“), a žalovanou v 1. rade bola 23. marca 2001 uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „zmluva o postúpení pohľadávok“), predmetom ktorej bolo postúpenie pohľadávok voči žalovanej v 2. rade v celkovej sume 8 496 826,23 Sk za odplatu v sume 8 496 826,23 Sk. Zmluvné strany sa v čl. IV bode 6 zmluvy o postúpení pohľadávok dohodli, že v prípade, ak nedôjde k úhrade dohodnutej odplaty, je táto zmluva od počiatku neplatná. Túto dohodu pôvodná žalobkyňa považovala za dohodu o možnosti odstúpiť od zmluvy v zmysle § 344 a nasl. Obchodného zákonníka. Vzhľadom na skutočnosť, že k zaplata odplaty nedošlo, pôvodná žalobkyňa 25. apríla 2001 od zmluvy o postúpení pohľadávok odstúpila.

Okresný súd rozsudkom č. k. 32 Cb 65/2002-343 z 22. mája 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) určil, že odstúpenie od zmluvy o postúpení pohľadávok

vykonané 25. apríla 2001 pôvodnou žalobkyňou je právne účinné. V druhom výroku rozsudku okresný súd zaviazal žalovanú v 2. rade zaplatiť žalobkyni sumu 577 330 Sk (19 163,85 €) s príslušenstvom a tretí výrok rozhodnutia zaväzoval žalovanú v 3. rade a sťažovateľku spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni istinu v celkovej sume 3 418 210,37 Sk (113 463,80 €) s príslušenstvom. Vo štvrtom a piatom výroku okresný súd uložil žalovaným v 2. a v 3. rade, ako aj sťažovateľke povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni náhradu trov konania v sume 488 525,60 Sk (16 216,08 €) a na účet okresného súdu sumu 1 574 Sk (52,25 €).

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že pôvodná žalobkyňa postúpila žalovanej v 1. rade ako postupníkovi pohľadávky voči žalovanej v 2. rade v celkovej výške 8 496 826,23 € za odplatu vo výške 8 496 826,23 Sk, pričom žalovaná v 1. rade nezaplatila dohodnutú odplatu za postúpené pohľadávky v lehote dojednanej v čl. III ods. 1 zmluvy o postúpení pohľadávok. Keďže odstúpenie od zmluvy je potrebné vnímať ako sankciu za omeškanie dlžníka, a teda slúži na ochranu veriteľa, podľa okresného súdu v danom prípade existoval jednak zákonný dôvod odstúpenia od zmluvy, a to podstatné porušenie zmluvnej povinnosti spočívajúce v omeškaní so zaplatením dojednanej odplaty, ako aj dôvod zmluvný, ktorý mal základ v čl. IV ods. 6 zmluvy o postúpení pohľadávok. Právnym následkom odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok je jej zrušenie, v dôsledku čoho žalovaná v 1. rade prestala byť veriteľom predmetných pohľadávok, preto tieto nemohli byť platne postúpené na ďalšie subjekty – na spoločnosti N.S.A., a. s., a ŠPED – ELIT s. r. o. Na základe uvedeného okresný súd uzavrel, že veriteľom pohľadávok uplatnených žalobným návrhom je žalobkyňa, ktorá po účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok nadobudla tieto pohľadávky postúpením od pôvodnej žalobkyne. Vo vzťahu k časti výroku týkajúcej sa žalovaných v 2., 3. a 4. rade sa okresný súd nestotožnil s ich námietkou o zániku žalobou uplatnených pohľadávok vykonaním jednostranného započítania spoločnosťou ŠPED – ELIT, s. r. o., keď dospel k záveru, že tento právny úkon nie je účinný. Vzhľadom na úkony vykonané pôvodnou žalobkyňou, spoločnosť ŠPED – ELIT s. r. o., v čase účinnosti započítacieho prejavu už pohľadávkami nedisponovala. Najmä z výpovede svedka J. (konateľa pôvodnej žalobkyne) mal okresný súd za preukázané, že ešte pred 12. aprílom

2001 žiadal žalovanú v 2. rade o to, aby postúpenie týchto pohľadávok „pozastavila“, čo nemožno vykladať inak, ako odvolanie oznámenia o postúpení. V danom prípade preto žalovaná v 2. rade bola informovaná o odvolaní oznámenia o postúpení pohľadávok, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že zostávajúcu časť postupovanej pohľadávky v sume 4 501 851,86 Sk (ktorá nebola predmetom započítania) z celkovej sumy 8 496 826,23 Sk zaplatila priamo pôvodnej žalobkyni. Jednostranné započítanie vykonané spoločnosťou ŠPED – ELIT s. r. o., okresný súd vyhodnotil ako neúčinné aj z dôvodu nesplnenia podmienok na započítanie, keďže predpokladom započítania je, že sa stretnú pohľadávky spôsobilé na započítanie. Kompenzačný prejav spoločnosti ŠPED – ELIT s. r. o., ako jednostranný adresovaný úkon bol žalovanej v 2. rade doručený 11. apríla 2001, pričom oznámenie o postúpení pohľadávok na spoločnosť ŠPED – ELIT s. r. o., jej bolo doručené až 12. apríla 2001, teda v čase, keď žalovaná v 2. rade nemohla mať vedomosť o postúpení týchto pohľadávok. Vzhľadom na uvedené predmetný úkon nemohol nadobudnúť účinnosť dňom 11. apríla 2001. Podľa okresného súdu dôkazné bremeno zaťažovalo žalované v 2. až 4. rade v tom zmysle, aby preukázali, že žalobou uplatnené pohľadávky skutočne zanikli jednostranným započítaním. Okrem jednostranného započítania však žalované v 2. až 4. rade nepredložili iné dôkazy, ktoré by preukazovali spôsobilosť pohľadávok na započítanie. Z uvedeného dôvodu preto podľa okresného súdu žalované v 2. až 4. rade neunesli v tejto časti dôkazné bremeno.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali sťažovateľka a žalované v 2. a 3. rade odvolania, na základe ktorých krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 198/2007-430 z 18. novembra 2008 zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol, žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej v 2. a 3. rade trovy konania a napokon žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu sumu 1 574 Sk (52,25 €).

Toto druhostupňové rozhodnutie napadla žalobkyňa mimoriadnym opravným prostriedkom – dovolaním. Najvyšší súd v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 58/2011 uznesením z 31. júla 2012 napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 173/2012 vec opätovne prerokoval a rozsudkom z 20. decembra 2012 odvolania sťažovateľky a žalovaných v 2. a v 3. rade vo vzťahu k prvému výroku rozsudku okresného súdu č. k. 32 Cb 65/2002-343 z 22. mája 2007 odmietol (ako odvolanie podané neoprávnenými osobami) a vo zvyšnej časti napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil. Zároveň krajský súd uložil sťažovateľke a žalovaným v 2. a v 3. rade nahradiť žalobkyni trovy dovolacieho konania v sume 15 915 € spoločne a nerozdielne. Trovy odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Následne sťažovateľka rovnako ako žalované v 2. a v 3. rade podali proti rozsudku krajského súdu z 20. decembra 2012 dovolania, ktoré však najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 odmietol ako neprípustné.

Podľa názoru sťažovateľky namietanými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej označené práva podľa ústavy a dohovoru, „*najmä...*“:

a) bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tým, že Najvyšší súd SR neprihliadol na vady konania podľa § 237 písm. f) O. s. p., najmä tým, že odvolací súd prezentoval právny názor prvostupňového súdu ako svoj vlastný, a bez reakcie na obsah odvolania (odnímajúc tým sťažovateľovi protizákonne 1 celú súdnu inštanciu) a tým, že neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k odlišnému právnemu posúdeniu a ani rozhodnutiu dovolacieho súdu;

b) bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu tým, že nebola dodržaná zásada rovnosti a kontradiktórnosti konania;

c) bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tým, že Najvyšší súd SR odoprel sťažovateľovi právnu ochranu napriek tomu, že pozastavil vykonateľnosť odvolacieho rozsudku KS KE 2012, vysvetľujúc svoje meritórne rozhodnutie hrubo arbitrárnou úvahou;

d) bolo porušené právo sťažovateľa na súdne konanie bez zbytočných prieťahov, keď v konaní opakovane nastali zbytočné prieťahy...“.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľka bližšie argumentovala: «Prvostupňové konanie zavŕšené Rozsudkom OS KE II obsahovalo nasledovné vady:

a) prvostupňový súd porušil § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, a to...:

- tým, že neuložil v Rozsudku OS KE II žalovanému v 1. rade... povinnosť nahradiť trovy konania, pričom... nevysvetlil..., prečo... žalovaným v 2.,3. a 4. rade... uložil povinnosť nahradiť trovy konania priamo Rozsudkom... a žalovanému v 1. rade... až samostatným uznesením, na ktorého vydanie neboli splnené podmienky;

- tým, že zaviazal žalovaných v 2., 3. a 4. rade k náhrade trov konania aj za obdobie, kedy neboli účastníkmi konania...

b) prvostupňový súd porušil § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď pripustil zmenu žalobného návrhu zo dňa 21.06.2004, hoci na konanie o zmenenom návrhu... výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom...

c) prvostupňový súd porušil § 105 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď neskúmal svoju miestnu príslušnosť v časti konania o zaplatenie peňažnej sumy po zmene návrhu..., hoci túto ŽSR v konaní namietali;

d) prvostupňový súd zjavne porušil § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy zo strany žalovaných..., pričom toto nevykonanie dôkazov nebolo nijako v odôvodnení Rozsudku... vysvetlené...;

e) prvostupňový súd porušil aj § 132 Občianskeho súdneho poriadku, keď nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, pričom toto posúdenie má znaky svojvôle, a to z týchto dôvodov:

- výsluch J. J. bol nezákonný, nakoľko tento mal byť vypočutý ako účastník konania..., a nie v postavení svedka..., pretože bol konateľom pôvodného žalobcu...;

- prvostupňový súd arbitrárne vyhodnotil výšku príslušenstva...

f) prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec, a to takou právnou kvalifikáciou, ktorá vykazuje znaky svojvôle... a je v rozpore s judikatúrou vyšších súdov:

Prvostupňový súd nesprávne aplikoval (interpretoval výkladom) ustanovenie § 351 Obchodného zákonníka o odstúpení od zmluvy, v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR...

Prvostupňový súd porušil zákon ústavne nesúladným spôsobom aj vo vzťahu k aplikácii ustanovení § 580 Občianskeho zákonníka a súvisiacich ustanovení Obchodného

zákonníka o započítaní, keď v rozpore so zákonom aplikoval tieto ustanovenia pri vyhodnotení platnosti a účinnosti započítania vzájomných pohľadávok...

Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník v žiadnom zo svojich ustanovení o započítavaní pohľadávok nevyžadujú pre platnosť a účinnosť jednostranného započítacieho prejavu akúkoľvek aktivitu či súhlas druhého účastníka.

Hrubo svojvoľná úvaha prvostupňového súdu... nijako zrozumiteľným spôsobom nevysvetľuje, ani neuvádza žiadne zákonné dôvody, ktoré by podporovali záver o neplatnosti, resp. neúčinnosti započítania...

Nezákonná a arbitrárna je aj... úvaha prvostupňového súdu o tom, že „kompenzačný prejav spoločnosti ŠPED - ELIT, s. r. o... nemohol byť platne účinný,...“ pretože definuje iné podmienky platnosti a účinnosti započítania, než predpokladá hypotéza zákonnej právnej normy, čím prvostupňový súd koná svojvoľne v rozpore so zákonnou úpravou. Zákon... nevyžaduje žiadne oznámenia ani „preukázania“ voči dlžníkovi na účinnosť jednostranného započítania.

Svojvoľná bola aj... úvaha prvostupňového súdu o dôkaznom bremene..., nakoľko prvostupňový súd nevysvetlil, prečo predložené jednostranné započítanie neakceptoval ako dôkaz, prečo neaplikoval úpravu § 359 Obchodného zákonníka a prečo zmätočne najprv konštatuje, že pohľadávky uplatňované žalobným návrhom sú nesporné, a následne, že nie je možné zistiť, či pohľadávky spoločnosti ŠPED - ELIT, s. r. o. sú splatné, resp. spôsobilé na započítanie, keďže sú to totožné pohľadávky...

Na základe uvedenej nezákonnej a svojvoľnej aplikácie a interpretácie zákonnej úpravy je Rozsudok OS KE II výsledkom... arbitrárneho a svojvoľného postupu a rozhodovania prvostupňového súdu...

Krajský súd Košice bez vykonania akéhokoľvek dokazovania, nariadenia pojednávania, výzvy účastníkov na vyjadrenie alebo iného procesného úkonu, ktorým by umožnil žalovaným vrátane Sťažovateľa prezentovať svoj právny názor, resp. vyjadriť sa k právnym záverom dovolacieho súdu vysloveným v uznesení NS SR 2012, rozhodol neústavným a nezákonným Rozsudkom KS KE 2012...

A) Rozsudok KS KE 2012 sa v plnom rozsahu stotožnil s Rozsudkom OS KE II, ktorý však vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, neúplného dokazovania, konanie jemu

predchádzajúce bolo postihnuté procesnými vadami a ktorý bol výsledkom svojvoľného uvažovania prvostupňového súdu...

B) Rozsudok KS KE 2012 je v príkrom rozpore s predchádzajúcim rozhodnutím toho istého odvolacieho súdu v totožnej veci - Rozsudkom KS KE 2008, vrátane zaujatia úplne odlišného hmotnoprávneho názoru na predmetnú vec... ba dokonca v rozpore s uznesením NS SR 2012... Krajský súd Košice nedoplnil dokazovanie podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, čím možno jeho rozhodnutie považovať za prekvapivé...;

C) Rozsudok KS KE 2012 je výsledkom hrubo svojvoľného postupu odvolacieho súdu, ktorý neumožnil Sťažovateľovi ani ostatným žalovaným vyjadriť sa k právnemu názoru Najvyššieho súdu SR v uznesení NS SR 2012, a už vôbec nie na neho reagovať v rámci dokazovania, rovnako tak sa žalovaní nemohli vyjadriť k zmenenému právnemu názoru Krajského súdu Košice v Rozsudku KS KE 2012, ktorý v porovnaní s Rozsudkom KS KE 2008 nereflektoval žiadny argument Sťažovateľa a ostatných žalovaných v podaných odvolaniach...;

D) Rozsudok KS KE 2012 nie je výsledkom samostatného posúdenia veci na základe odvolania, ale iba mechanickým odsúhlasením právneho záveru Rozsudku OS KE II...

Z porovnania prvostupňového znenia a druhostupňového znenia je zrejmé, že... Krajský súd Košice výlučne skopíroval text z Rozsudku OS KE II do Rozsudku KS KE 2012, pričom celé jeho „zdôraznenie správnosti“ (čo malo byť jeho vlastným posúdením veci na báze odvolania) je prakticky kópiou cudzieho právneho názoru prvostupňového súdu.

Takýto postup odvolacieho súdu je v právnom štáte neprípustný...

E) Rozsudok KS KE 2012 sa vôbec nezaoberal časťou odvolaní žalovaných (vrátane odvolania Sťažovateľa), týkajúcou sa výroku prvostupňového súdu v Rozsudku OS KE II o náhrade trov konania, napriek tomu, že odvolávajúci sa žalovaní spochybnili výpočet náhrady trov konania, ktorá bola vyčíslená aj v časti (za čas), kedy žalovaní v 2., 3. a 4. rade neboli účastníkmi konania.

Krajský súd Košice svojím svojvoľným postupom... odňal Sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, a pri zohľadnení všetkých okolností postupu prvostupňového a odvolacieho súdu v konaní máme za to, že jednoznačne bola v tomto štádiu konania daná vada konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku...»

Vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedla: «... Napádané uznesenie najmä:

A) *Nebralo do úvahy dovolateľmi namietanú existujúcu vadu konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku...; Najvyšší súd SR dospel k arbitrárnemu záveru, že tvrdenia dovolateľov údajne nie sú opodstatnené. Tento záver Najvyššieho súdu SR... nie je preskúmateľný...*

B) *V rozpore so zákonom konštatovalo..., že postup odvolacieho súdu, ktorým tento v časti o zaplatenie peňažnej sumy potvrdil prvostupňové rozhodnutie, bol možný bez doplnenia dokazovania, resp. nariadenia pojednávania, a to preto, že sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku a jeho právnymi závermi v celom rozsahu; v rozpore so zákonom je tento postup najvyššieho súdu... najmä preto, že odvolací súd iba mechanicky prebral názor súdu prvého stupňa, a nie riadne preskúmaval odvolanie, preto, že odvolací súd nedal možnosť po rozhodnutí odvolacieho súdu sa žalovaným k nemu ani vyjadriť, a tiež preto, že odvolací súd bez akéhokoľvek zdôvodnenia protirečí vlastnému predchádzajúcemu právnemu posúdeniu veci vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v tej istej veci;*

C) *v rozpore so zákonom a skutočnosťou konštatovalo..., že záväzný právny názor odvolacieho súdu vyslovený nebol, hoci v uznesení NS SR 2012 bolo jasne uvedené, že k predmetnému právnemu posúdeniu v Rozsudku KS KE 2008 potrebuje odvolací súd doplniť dokazovanie...,*

D) *nesprávne a v konečnom dôsledku arbitrárne kvalifikovalo splnenie kritérií konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR pre odôvodňovanie rozhodnutí Odvolacím rozsudkom 2012 v spojení s Prvostupňovým rozsudkom, ktoré in concreto splnené neboli.*

Predovšetkým sú svojvoľné... konštatovania Najvyššieho súdu SR... o tom, že:

- *sa prvostupňový súd mal vysporiadať zákonným spôsobom s otázkou jednostranného započítania spoločnosťou ŠPED – ELIT...;*

- *sa odvolací súd v potrebnom rozsahu mal zaoberať odvolaním...;*

- *sa odvolací súd mal „osobitne vyjadriť k spornej otázke týkajúcej sa účinnosti jednostranného započítania pohľadávok“...;*

- *rozhodnutie odvolacieho súdu údajne nemožno považovať za svojvoľné, resp. ústavne nekonformné, pretože pri výklade a aplikácii zákonných predpisov sa od znenia*

príslušných ustanovení nemal odchyliť a nemal poprieť ich účel a význam [v skutočnosti odvolací súd poprel význam a účel hmotnoprávnych ustanovení o započítavaní pohľadávok, keď usudzoval iné podmienky započítania, než predpokladá zákon, poprel význam hmotnoprávneho ustanovenia o odstúpení, keď neuvažoval jeho účinky ex nunc, a najmä poprel účel a význam celého odvolacieho konania...]

E)... Neústavná aplikácia § 219 ods. 2 O. s. p. Najvyšším súdom SR... spočíva v tom, že Krajský súd Košice sa nevysporiadal s relevantnými námietkami Sťažovateľa a ostatných žalovaných v odvolaniach proti nezákonnosti Rozsudku OS KE II, a Najvyšší súd SR tento neústavný postup Krajského súdu Košice neodstránil, ale podporil, čím odňal Sťažovateľovi a ostatným dovolateľom možnosť konať pred súdom, pretože Sťažovateľ a ostatní dovolatelia takto neboli stranou odvolacieho konania, a ich činnosť nemohla mať vplyv na Rozsudok KS KE 2012, a tento nedostatok nenapravil ani Najvyšší súd SR...

Najvyšší súd SR v Napádanom uznesení nekorigoval v Dovolacom konaní vadu konania podľa § 237 písm. f) O. s. p., spočívajúcu v odňatí možnosti Sťažovateľa konať pred súdom, najmä preto, že svojvoľný Rozsudok KS KE 2012 sa odklonil od predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci, k čomu sa Sťažovateľ nemohol vopred vyjadriť, a rovnako tak nereagoval na odvolanie Sťažovateľa, a iba použil cudziu argumentáciu prvostupňového súdu, čím prakticky poprel možnosť odvolania Sťažovateľa...

Najvyšší súd Slovenskej republiky odoprel Sťažovateľovi meritórny prieskum Rozsudku KS KE 2012, pričom Rozsudok KS KE 2012 bol len „zostručnenou kópiou“ Rozsudku OS KE II, ktorý bol z vyššie uvedených dôvodov neústavný a nezákonný. V konečnom dôsledku tak napriek realizovaným opravným konaniam o riadnom a mimoriadnom opravnom prostriedku nebolo rozhodované o námietkach Sťažovateľa vytykajúcich vady prvostupňového rozhodnutia.

Súdne konanie ako celok tak nebolo spravodlivé, pretože bez ohľadu na právny názor sťažovateľa na predmet konania (kde konajúce súdy sa nevysporiadali s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa), sťažovateľovi nebolo umožnené realizovať jeho procesné práva a povinnosti. Sťažovateľovi bolo najmä odopreté vysvetlenie údajnej nedôvodnosti jeho odvolania, bol mu odopretý reálny prieskum jeho odvolania v odvolacom konaní, odopretá možnosť vyjadriť sa k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR v prebiehajúcim konaní a bez opory v zákone odopretá ochrana proti vadám konania pred Najvyšším súdom SR,

a taktiež mu bola odopretá ochrana proti vadám prvostupňového konania, v ktorom bolo Sťažovateľovi odopreté najmä (avšak nielen) vysvetlenie nevykonania ním navrhnutých dôkazov, odopreté právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia v časti trov konania...»

K tvrdenému porušeniu zásady rovnosti strán sťažovateľka uviedla:

„Okresný súd Košice II ani Krajský súd Košice neposkytol Sťažovateľovi rovnaké možnosti, ako boli poskytnuté žalobcovi, resp. aj žalovanému v 1. rade, a to z týchto dôvodov:

1) Okresný súd Košice II bez akéhokoľvek vysvetlenia v Rozsudku OS KE II nevykonol dôkazy navrhnuté Sťažovateľom, resp. aj žalovaným v 2. rade a v 3. rade...

2) Okresný súd Košice II konal rozdielnym spôsobom bez akéhokoľvek zdôvodnenia, resp. zákonného dôvodu voči žalovanému v 1. rade a voči Sťažovateľovi a ostatným žalovaným, keď žalovaného v 1. rade, hoci tento bol neúspešný, nezaviazal priamo na náhradu trov konania vo výroku Rozsudku..., ale vyslovil, že o tom rozhodne samostatným uznesením...

3) Okresný súd Košice II umožnil žalobcovi obísť zákonné ustanovenia o miestnej príslušnosti vo vzťahu k žalovaným v 2., 3. a 4. rade (Sťažovateľovi) tým, že mu umožnil rozšíriť žalobu na žalovaného v 2. rade v čase, keď sa žalovaného v 2. rade (ŽSR) prípadný určovací výrok netýkal...

Okresný súd Košice II... na námietku miestnej príslušnosti právneho predchodcu žalovaných v 2., 3. a 4. rade - žalovaného v 2. rade (ŽSR) nereagoval nápravou tak, že by vylúčil vec... na samostatné konanie, a túto následne postúpil na miestne príslušný súd...

4) Krajský súd Košice bez akejkol'vek zjavnej reakcie na argumentáciu v odvolaní Sťažovateľa, resp. ostatných odvolateľov na strane žalovaných, rozhodol prekvapivo v neprospech žalovaných Rozsudkom KS KE 2012, keď predtým rozhodol v ich prospech Rozsudkom KS KE 2008, čo okrem už uvedených porušení je aj porušením zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti civilného konania...“

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti tiež namietala porušenie práva na spravodlivý proces z dôvodu zbytočných prietahov v namietanom konaní, ktoré „vybočujú z rámca primeranosti dĺžky súdneho konania...

Tieto nedôvodné prietahy v súdnom konaní... sú per se porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a porušením práva garantovaného Sťažovateľovi čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a preto by mali byť zohľadnené ako podporný dôvod k vysloveniu porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a najmä čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Obdo 23/2013 zo dňa 31. januára 2013 a rozsudkom Krajského súdu Košice, č. k. 2 Cob/173/2012, zo dňa 20. decembra 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Obdo 23/2013 zo dňa 31. januára 2013, a rozsudok Krajského súdu Košice, č. k. 2 Cob/173/2012, zo dňa 20. decembra 2012 sa zrušujú.

3. Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť Sťažovateľovi náhradu trov konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu Sťažovateľa.“

Sťažovateľka zároveň požiadala o odloženie vykonateľnosti rozsudku okresného súdu sp. zn. 32 Cb 65/2002 z 22. mája 2007, ako aj sťažnosťou napadnutých rozhodnutí — rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014, a to až do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Svoj návrh odôvodnila bezprostredne hroziacou ujmou, že „bude plniť dvakrát totožný dlh na základe výsledku súdneho procesu, ktorý je v rozpore s právom Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenia o porušení iných práv (základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy), resp. iným subjektom (okresným súdom), ktoré sťažovateľka uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je

podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (obdobne III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením základných práv v rozsahu, v akom ich sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti pred ústavným súdom vymedzila v petite návrhu, t. j. skúmal, či rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012

Ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 a nasl. ústavy, už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach konštatoval, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (t. j. pri jeho odmietnutí) je lehota sťažovateľa na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Z uvedených aspektov preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľky uplatnených vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu krajského súdu.

Krajský súd v odôvodnení namietaného rozsudku sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 okrem iného uviedol:

„Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie žalovaných v 2/, 3/ a 4/ rade podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a v nadväznosti na zrušujúce uznesenie dovolacieho súdu dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 2/, 3/ a 4/ v časti, ktorou títo napádajú výrok súdu prvého stupňa o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, je potrebné odmietnuť, ako odvolanie podané neoprávnenou osobou postupom podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p.

Odvolací súd zdôrazňuje, že táto časť výroku súdu prvého stupňa je výrokom, ktorý sa týka len žalobcu a žalovaného 1/ a netýka sa žalovaných 2/, 3/ a 4/. Títo žalovaní nie sú týmto výrokom dotknutí.

Okrem iného je potrebné poznamenať, že tento výrok bol pôvodne predmetom samostatného konania, kedy žalovaný 2/, 3/ a 4/ vôbec neboli účastníkmi tohto konania, z čoho možno jednoznačne usudzovať, že tento výrok sa ani podľa petitu nemal vzťahovať na žalovaných 2/, 3/ a 4/ a taktiež ani títo žalovaní neuvádzajú žiadnu konkrétnu ujmu na svojich právach. Oprávnenou osobou na podanie odvolania bol žalovaný 1/, ktorého sa výrok týkal, tento však odvolanie nepodal.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p., odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Odvolací súd preto odvolanie žalovaných podľa § 218 ods. 1 písm. b) odmietol.

Pokiaľ sa jedná o zostávajúcu časť výroku súdu prvého stupňa v časti ukladajúcej zaplatiť žalovaným v 2/, 3/ a 4/ rade peňažné plnenie žalobcovi ako i vo výroku o trovách konania, je odvolací súd toho názoru, že toto rozhodnutie je vecne správne, a preto ho postupom podľa § 219 O. s. p. potvrdil a v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd uvádza:

V konaní bolo sporné, či úkon, ktorým spoločnosť ŠPED-ELIT, s. r. o. vykonala započítanie vzájomných pohľadávok, je platným a účinným úkonom. Súd mal zato, že tento úkon nie je účinný, keďže bol vykonaný dňa 9. 4. 2001, avšak jeho doručenie strane, ktorej bol určený, nastalo dňom 11. 4. 2001, pričom z výpovede svedka J. mal súd za preukázané, že ešte pred 12. 4. 2001 žiadal žalovaného 2/ a to, aby pozastavil postúpenie týchto pohľadávok. Toto nemožno vykladať inak ako odvolanie oznámenia o postúpení, ktoré bolo najprv vykonané v ústnej forme a následne aj vo forme písomnej.

Žalovaný 2/ bol riadne informovaný o odvolaní oznámenia o postúpení pohľadávok a tento úkon aj takto pochopil, čomu svedčí aj tá skutočnosť, že zostávajúcu časť postupovanej pohľadávky vo výške 4.501.851,86 Sk z celkovej výšky 8.496.826,23 Sk zaplatil priamo pôvodnému žalobcovi, a to čiastkovými platbami. Okrem toho mal súd za to, že jednostranné započítanie vykonané spoločnosťou ŠPED-ELIT, s. r. o. je neúčinné aj z toho dôvodu, že započítací prejav je možné vykonať až po tom, keď sa stretnú pohľadávky spôsobilé na započítanie. V danom prípade bol úkon smerujúci k započítaniu vykonaný dňa 9. 4. 2001 (doručený žalovanému 2/ dňa 11. 4. 2001), avšak oznámenie o tom, že spoločnosť N.S.A., a. s. postupuje pohľadávky na spoločnosť ŠPED-ELIT, s. r. o. bolo žalovanému 2/ doručené až 12. 4. 2001, teda jednoznačne po tom, ako došlo k doručeniu započítania. Kompenzačný prejav spoločnosti ŠPED-ELIT, s. r. o. preto nemohol byť platne účinný.

Z uvedených skutočností vyplýva, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku súdu o povinnosti žalovaných v 2/, 3/ a 4/ rade peňažné plnenie žalobcovi ako aj vo výroku o náhrade trov konania je vecne správny, preto odvolací súd v tejto časti výrok rozsudku podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

V slovenskom právnom poriadku platí princíp, podľa ktorého súdy sú viazané len zákonom; znamená to, že súd pri svojom rozhodovaní prihliada a prípadne aj aplikuje súdny judikát, či stanovisko len vtedy, ak dôjde k záveru, že sú v súlade so zákonom, ale záväzné pre neho nie sú.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si trovy odvolacieho konania nevyčistil (§ 151 ods. 1, 2 O. s. p.).

Žalovaných v 2/, 3/ a 4/ rade súd zaviazal nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za dovolanie vo výške 15.915,- eur (§243d ods. 1 O. s. p.).“

Sťažovateľka predovšetkým namietala spôsob odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa v namietanom rozhodnutí v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý sťažovateľka nepovažovala za správny. Odvolací súd tak urobil, opierajúc sa o ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z formulácie ustanovenia § 219 ods. 2 OSP vyplýva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu uvádzať ďalšie, ešte neuvedené dôvody, na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia (svedčí o tom slovné spojenie „prípadne doplniť“). Preto ak aj krajský súd pri „zdôraznení správnosti“ uviedol opätovne tie isté dôvody, ktoré už boli obsiahnuté v rozsudku okresného súdu, nemožno to považovať za porušenie ustanovenia § 219 ods. 2 OSP a už vôbec nie za porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu.

Ústavný súd považuje za potrebné konštatovať, že predmetný postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky, opierajúc sa o ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, nemožno považovať za ústavne nesúladný. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu vyjadreného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd neakceptoval ani tvrdenie sťažovateľky, že odvolací súd jej neumožnil vyjadriť sa k jeho zmenenému právnomu názoru, ani k právnomu názoru najvyššieho súdu uvedenému v jeho zrušujúcom uznesení z 31. júla 2012. Sťažovateľke bol obsah uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 58/2011 z 31. júla 2012 známy a nič jej nebránilo zaujať

k nemu svoje stanovisko. Napokon k „zmenenému“ právnenému názoru krajského súdu uvedenému v rozsudku sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 sa sťažovateľka vyjadрила v mimoriadnom opravnom prostriedku — dovolaní, a v rámci konania o ňom dovolací súd napriek jeho odmietnutiu obšírne reagoval na podstatné námietky sťažovateľky.

V súvislosti s namietaným nesprávnym právneným posúdením veci odvolacím súdom, ktorý sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozsudku okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Z odôvodnenia namietaného rozsudku vyplýva, že krajský súd v intenciách zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 4 Obdo 58/2011 z 31. júla 2012 a jeho záväzného právneho názoru opätovne vec posúdil, pričom dospel k záveru, že určujúca časť výroku rozsudku okresného súdu sa netýka žalovaných v 2. až 4. rade, preto ich odvolanie smerujúce proti tomuto výroku odmietol ako podané neoprávnenou osobou. Čo sa týka výroku rozsudku okresného súdu v časti zaväzujúcej žalované v 2. až 4. rade na peňažné plnenie, ako i výroku o trovách konania, okresný súd dospel k záveru o ich vecnej správnosti, poukazujúc na odôvodnenie rozsudku okresného súdu a na jeho právne závery. Právny záver krajského súdu o neúčinnosti jednostranného započítania pohľadávok vykonaného spoločnosťou ŠPED – ELIT, s. r. o., nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky nezistil, že by výklad krajským súdom aplikovaných hmotnoprávných ustanovení o započítavaní pohľadávok a o odstúpení od zmluvy bol zjavne svojvoľný, resp. arbitrárny. Rovnako nezistil, že by dôvody, na ktorých sú založené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu, absentovali, boli zjavne protirečivými alebo popierali pravidlá formálnej alebo právnej logiky.

Keďže namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Prípadný zásah ústavného súdu, a to nahrádzanie právneho názoru krajského súdu, je možné realizovať len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu (nadväzujúci na dôvody rozsudku okresného súdu) takéto nedostatky nevykazuje.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, že namietaný rozsudok krajského súdu bol v rozpore s predchádzajúcim jeho rozsudkom č. k. 2 Cob 198/2007-430 z 18. novembra 2008, ako aj v rozpore so závermi uznesenia najvyššieho súdu sp. zn.

4 Obdo 58/2011 z 31. júla 2012, že došlo k odňatiu práva sťažovateľky konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP], a s tým súvisiace námietky, je potrebné uviesť, že týmito otázkami sa napriek odmietnutiu dovolania sťažovateľky zaoberal najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014, preto v tejto časti vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014

Zo sťažnosti vyplýva, že porušenie označených práv sťažovateľky spočíva v jej nesúhlase s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v namietanom rozhodnutí, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 ako procesne neprípustné. Podľa názoru sťažovateľky namietané rozhodnutie najvyššieho súdu je arbitrárne a svojvoľné, nedostatočne odôvodnené (vzhľadom na nevysporiadanie sa s jej dovolacími námietkami) a z tohto dôvodu nepreskúmateľné.

Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 35/02).

Ústavný súd v tomto konaní preto skúmal, či uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 243b ods. 5 vety prvej v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP, je z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné.

Dovolací súd sťažnosťou napadnuté uznesenie odôvodnil takto:

«Podľa § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti, rozhodnutiu, vydanému v procesnej forme rozsudku, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci odvolací súd vo vzťahu k výroku prvostupňového

súdu o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, odvolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade ako odvolanie podané neoprávnenými osobami, podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p. odmietol. Vo zvyšnej časti síce rozsudok Okresného súdu Košice II vo veci samej potvrdil, vo výrokovej časti však prípustnosť dovolania nevyslovil. Rovnako nejde o potvrdenie takého rozsudku prvostupňového súdu, ktorým by súd prvého stupňa vo svojom výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., vzhľadom na ktorú skutočnosť je nepochybné, že dovolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade v zmysle ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. prípustné nie je.

Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa žalovanými namietaného ust. § 238 ods. 2 O. s. p. (ktorá je daná vtedy, ak sa odvolací súd odchýli od právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý v prejednávanej veci vyslovil), je potrebné poukázať na nasledovné skutočnosti vyplývajúce z obsahu súdneho spisu:...

Dovolací súd v predmetnej veci rozhodoval doposiaľ raz, a to uznesením sp. zn. 4 Obdo/58/2011 zo dňa 31. 07. 2012, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako súdu odvolacieho č. k. 2 Cob/198/2007-430 zo dňa 18. 11. 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu dovolacím súdom boli procesné dôvody, keď odvolaciemu súdu vytkol, že „... zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. bez toho, aby doplnil dokazovanie spôsobom uvedeným v § 120 a nasl. O. s. p., v dôsledku ktorej skutočnosti je konanie pred ním postihnuté inou vadou v zmysle § 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p., ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“. Súčasne odvolaciemu súdu vytkol jeho konštatovanie, že žalovaní v 2., 3. a 4. rade boli prvým (určujúcim) výrokom prvostupňového súdu dotknutí, a to bez toho, aby toto svoje konštatovanie konkretizoval. V dôsledku uvedeného mal dovolací súd za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu v uvedenej časti je nepreskúmateľné. Súčasne v tejto súvislosti dovolací súd zdôraznil, že právo na podanie odvolania patrí iba tomu účastníkovi konania, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma na jeho právach.

Vzhľadom na uvedené, pochybenia odvolacieho súdu, ktoré mu vytkol dovolací súd, spočívali v procesných pochybeniach, keď jednak zmenil prvostupňový rozsudok bez doplnenia dokazovania podľa § 120 a nasl. O. s. p. a jednak nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k odvolaniu žalovaných v 2., 3. a 4. rade podanom proti určujúcemu výroku prvostupňového rozsudku.

Z dôvodu, že odvolací súd v ďalšom konaní rozsudok súdu prvého stupňa nezmenil, ale odvolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade, ktorým napadli jeho výrok o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, odmietol a vo zvyšnej časti prvostupňový rozsudok potvrdil, takýto jeho postup bol možný bez doplnenia dokazovania, resp. nariadenia pojednávania, keďže sa s odôvodnením rozsudku a jeho právnymi závermi v celom rozsahu stotožnil. Vo vzťahu k odmietnutiu odvolania žalovaných v 2., 3. a 4. rade, odvolací súd postupoval v súlade s názorom dovolacieho súdu vysloveným v tejto súvislosti, keď poukázal na to, že právo na podanie odvolania patrí iba tomu účastníkovi konania, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma na jeho právach. Odvolací súd svoje rozhodnutie v tejto časti aj náležite odôvodnil, v dôsledku ktorej skutočnosti odstránil vadu vytknutú mu dovolacím súdom o nepreskúmateľnosti svojho predchádzajúceho rozhodnutia v dotknutej časti. Dovolací súd vo vzťahu k výroku prvostupňového rozhodnutia o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, v súvislosti s ktorým odvolací súd zdôraznil, že tento sa týka len žalobcu a žalovaného v 1. rade dodáva, že v danej veci chýba hmotnoprávny základ záväzkovoprávneho vzťahu medzi pôvodným žalobcom a žalovanými v 2., 3. a 4. rade, keďže posudzovaná zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá medzi pôvodným žalobcom a žalovaným v 1. rade.

Na margo námietky žalovaných spočívajúcej v tvrdení o porušení zásady dvojinštančnosti konania, považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, že nejde o porušenie tejto zásady, keď odvolací súd postupuje v zmysle zákonného ustanovenia (§ 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) a odvolanie účastníka podané proti výroku, z ktorého mu nevzniká ujma na jeho právach, odmietne (pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodní).

Pokiaľ ide o posúdenie otázky účinnosti právneho úkonu a nároku žalobcu na zaplatenie ním uplatnenej istiny vrátane úrokov z omeškania (t. j. vo veci samej), záväzný právny názor dovolacieho súdu doposiaľ vyslovený nebol, a teda odvolací súd sa od neho nemohol ani odchýliť. Vzhľadom na uvedené dovolanie podľa § 238 ods. 2 O. s. p. prípustné nie je...

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti námietok žalovaných v 2., 3. a 4. rade spočívajúcich v tvrdení, že im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O. s. p...

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Citované ustanovenie odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvisu s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci vysloveným v napadnutom rozhodnutí. Z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. nie je rozhodujúce, či účastník konania konal pred súdom osobne alebo prostredníctvom zástupcu, ale len to, či bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu ukrátený na svojich procesných právach. Procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. zakladá okrem iného aj dovolateľmi namietané nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, pre ktoré je toto nepreskúmateľné, ďalej nimi namietané hodnotenie dôkazov, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania, opodstatnenosť ktorých tvrdení však dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, nezistil.

Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O. s. p.), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej ustálenej judikatúre zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí

všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj súdu odvolacieho a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Dovolací súd po preskúmaní oboch vo veci vydaných rozhodnutí, tak prvostupňového, ako aj odvolacieho, dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa, vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., splňa, a preto ho možno považovať za preskúmateľný a ústavne akceptovateľný. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, keď z neho vyplýva, čoho sa žalobca svojou žalobou domáha a z akých dôvodov, aké je stanovisko (vyjadrenia) žalovaných k žalobe, aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), aké právne normy na vec aplikoval, ako tieto normy vyložil, ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, t. j. aké konkrétne subjektívne práva a povinnosti vyvodil pre účastníkov konania a aké právne závery vyplývajú zo zistených subjektívnych práv a povinností účastníkov konania vo vzťahu k žalobou uplatnenému návrhu, čím sa naplňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti i presvedčivosti rozhodnutia. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozsudku vo vzťahu k určujúcej časti žalobného návrhu vysporiadal s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie účinnosti právneho úkonu, následne, sústrediac sa na posúdenie sporných skutočností, vysporiadal sa s otázkou platnosti a účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok..., otázkou zániku žalobou uplatneného nároku na zaplatenie vykonaním jednostranného započítania..., ako aj námietkami žalovaných ohľadne ich pasívnej legitímácie, námietky premlčania a litispendencie, a to aj podrobným poukázaním na právnu teóriu.

Rovnako aj rozsudok odvolacieho súdu splňa parametre zákonného odôvodnenia, keď vo vzťahu k odmietnutiu odvolaní žalovaných v 2., 3. a 4. rade voči určujúcemu (prvému) výroku prvostupňového rozsudku vysvetlil dôvod odmietnutia. O povinnosti žalovaných v 2. až 4. rade platiť žalobcovi rozhodol súd prvého stupňa svojím druhým a tretím výrokom, voči ktorému právo podať odvolanie mali a dovolací súd sa ním aj

v potrebnom rozsahu zaoberal, a teda obrana ich práv a oprávnených záujmov v rámci odvolacieho konania umožnená bola.

Vo vzťahu k odôvodneniu odvolacieho súdu týkajúceho sa potvrdzujúcej časti jeho rozhodnutia je potrebné skonštatovať, že i keď je jeho odôvodnenie v tejto časti pomerne stručné, túto možnosť mu poskytuje ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a osobitne sa vyjadril k spornej otázke týkajúcej sa účinnosti jednostranného započítania pohľadávok.... Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože pri výklade a aplikácii zákonných predpisov sa od znenia príslušných ustanovení neodchýlil a nepoprel ich účel a význam... Dovolatelia ďalej namietli, že odvolací súd konal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, v dôsledku ktorej skutočnosti procesné pochybil a konal v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku ako základným predpisom upravujúcim procesný postup súdu.

Z ustanovenia § 214 ods. 1 O. s. p. (v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu - 20. 12. 2012) vyplýva, že odvolací súd je na prejednanie odvolania povinný nariadiť pojednávanie len vtedy, ak ide o prejednanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa vo veci samej a za predpokladu, že je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ďalej ak ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch, než uvedených v § 214 ods. 1 O. s. p., možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Je teda na úvahe príslušného odvolacieho senátu, v ktorých prípadoch bude nariadenie pojednávania považovať za potrebné. S aplikáciou citovaného ustanovenia je spojený účel urýchlenia, zhospodárnenia a racionalizácie súdneho konania.

V zmysle § 213 ods. 1 O. s. p. je odvolací súd skutkovým stavom ustáleným súdom prvého stupňa viazaný a k iným skutkovým záverom má možnosť dospieť, len ak má o ich správnosti pochybnosti. V posudzovanom prípade napadnutým rozsudkom bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch o povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcovi uplatnenú istinu aj s úrokmi z omeškania z dôvodu jeho vecnej správnosti, a to tak z hľadiska skutkového, ako aj právneho stavu veci, kedy sa súd v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p. môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia,

prípadne na zdôraznenie jeho správnosti doplniť ďalšie dôvody. Preto postup odvolacieho súdu, ktorý odvolanie prejednal a vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, bol zákonný a žalovaným nebola odňatá možnosť konať pred súdom. Na zdôraznenie správnosti postupu odvolacieho súdu, dovolací súd dodáva, že bol zachovaný aj postup podľa § 156 ods. 1 a 3 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého bol odvolací súd povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Stalo sa tak oznámením Krajského súdu v Košiciach z 13. 12. 2012 o verejnom vyhlásení rozsudku v predmetnej veci.... Vo vzťahu k ust. § 115a O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p. dovolací súd dopĺňa, že odvolací súd účastníkov na vyjadrenie sa k možnosti rozhodnúť vec bez nariadenia pojednávania s ich súhlasom ani nevyzýval, a to vzhľadom na použitie ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p.

Zhrnúc všetky vyššie uvedené skutočnosti má dovolací súd za to, že pokiaľ odvolací súd o odvolaní dovolateľov rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, procesne nepochybil a takýmto postupom im neodňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Odňatie možnosti konania pred súdom dovolatelia vyvodzujú aj z toho, že súd rozhodol bez náležitého dokazovania, keď nevykonal všetky významné dôkazy, v dôsledku ktorej skutočnosti neúplne zistil skutkový stav veci, majúci za následok nesprávne právne posúdenie veci.

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Citované ustanovenie je vyjadrením nezávislého postavenia súdu pri hodnotení dôkazov, ktoré vykonal, vrátane nezávislého rozhodovania o tom, ktoré dôkazy vykoná. Preto nevykonanie účastníkom navrhnutých dôkazov nemožno kvalifikovať ako odňatie práva konať pred súdom. O takýto stav by išlo vtedy, ak by súd svojim procesným postupom odňal účastníkovi možnosť navrhnúť vykonanie dôkazov, čo sa však v predmetnom prípade nestalo. Pokiaľ súd na procesné úkony účastníka konania reaguje primeraným, zrozumiteľným spôsobom, v súlade s platným procesným poriadkom a nevykonanie dôkazov

odôvodní ústavne akceptovateľným spôsobom, nemožno jeho postup spočívajúci v nevykonaní navrhovaných dôkazov hodnotiť ako odňatie práva konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p...

Po oboznámení sa s písomným odôvodnením prvostupňového rozsudku v spojení s dovolaním napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu dovolací súd, s poukazom na už vyššie uvedené, konštatuje, že toto zodpovedá zákonnej požiadavke riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, rešpektujúc ust. § 157 ods. 2 O. s. p. (uplatňované aj v odvolacom konaní podľa § 211 ods. 2 O. s. p.).

Na margo tvrdeného nevykonania dôkazov, konkrétne výsluchu svedka E. S., navrhnutého žalovanými v 2. až 4. rade a svedkyne A. H., navrhutej žalovaným v 3. rade, v prvostupňovom konaní, dovolací súd pre úplnosť dodáva, že na poslednom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, konaným dňa 22. 05. 2007... účastníci na výzvu súdu návrhy na doplnenie dokazovania nemali žiadne (z čoho možno vyvodiť, že na výsluchu menovaných svedkov zrejme netrvali), v dôsledku ktorej skutočnosti súd pristúpil k oboznámeniu s obsahom spisu a následne, postupujúc podľa § 120 ods. 4 O. s. p., uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené.

Vo vzťahu k dovolateľmi vytýkanému dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p... dovolací súd zdôrazňuje, že tzv. iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Dovolací súd síce naň prihliada z úradnej povinnosti, avšak samotná existencia inej vady konania na založenie prípustnosti dovolania nepostačuje. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné, o tento prípad však v prejednávanej veci nejde.

Dovolatelia napokon tvrdia, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.)... Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. nie je, pretože (ani prípadným) nesprávnym

právnym posúdením veci súd účastníkovi konania realizáciu jeho procesného oprávnenia neznemožňuje. V prejednávanej veci by uvedený dovolací dôvod bolo možné úspešne použiť, len ak by prípustnosť dovolania vyplývala z § 238 O. s. p., v posudzovanom prípade však tomu tak nie je.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, keďže v danom prípade dovolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a vada uvedená v § 237 písm. f/ O. s. p. (ani žiadna iná procesná vada v zmysle citovaného ustanovenia) zistená nebola, Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, dovolanie označených žalovaných podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako neprípustné odmietol.

So zreteľom na odmietnutie dovolania, nezaoberal sa dovolací súd otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.»

S prihliadnutím na citovanú časť odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako dovolací súd sa v ňom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľky [§ 237 písm. f) a § 238 ods. 2 OSP], s ktorými sa nestotožnil, a preto jej dovolanie odmietol ako neprípustné. Najvyšší súd svoj záver o neprípustnosti dovolania sťažovateľky (a ďalších žalovaných) v rozsahu dovolacích námietok vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, preto tento jeho záver nemožno považovať za nepreskúmateľný. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v zákone. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania v občianskoprávných veciach). Skutočnosť, že najvyšší súd kvalifikoval dovolanie sťažovateľky ako neprípustné a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa označeného článku ústavy a dohovoru.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (IV. ÚS 245/2010). Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Preto sťažnosť aj v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie malo dôjsť aj v dôsledku zbytočných prietahov v namietanom konaní, ktoré podľa sťažovateľky „*vybočujú z rámca primeranosti dĺžky súdneho konania*“.

V súvislosti s uvedenou námietkou ústavný súd konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu sťažnosti a z jej príloh, konštatuje, že v danom prípade nedostatky v postupe súdov konajúcich vo veci sťažovateľky nedosahujú takú intenzitu, že by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda aj o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie, a preto prichádzalo do úvahy odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd poznamenáva, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky vzal do úvahy aj skutočnosť, že III. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. III. ÚS 429/2014 z 2. júla 2014 odmietol v podstate identickú sťažnosť iného sťažovateľa namietajúceho porušenie označených práv v identickom konaní.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti bolo rovnako bez právneho významu zaoberať sa požiadavkou sťažovateľky na rozhodnutie o dočasnom opatrení, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 32 Cb 65/2002 z 22. mája 2007, ako aj namietaných rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014